

**KOMUNIKAT Z ZEBRANIA RADY SPOŁECZNEJ
PRZY ARCYBISKUPIE METROPOLICIE KATOWICKIM
W DNIU 28 STYCZNIA 2021 ROKU**

Rada Społeczna przy Arcybiskupie Metropolicie Katowickim zebrana w trybie „online” w dniu 28 stycznia 2021 roku podjęła następujące tematy:

1. Rada Społeczna wysłuchała komunikatu dyrektora Instytutu Kultury „Panteon Górn Śląski” arch. Ryszarda Kopca na temat stanu zaawansowania prac, zrealizowanych do tej pory inicjatyw oraz harmonogramu i zakresu planowanych działań. Szczególne zainteresowanie Rady wzbudziły zrealizowane projekty wydawnicze: reprint książki bł. ks. Emila Szramka „Śląsk jako problem socjologiczny. Próba analizy” (pierwotnie opublikowanej w IV tomie „Roczników Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku” w roku 1934, a obecnie wydanej przez Księgarnię św. Jacka w Katowicach) oraz „Leksykonu Panteonu Górn Śląskiego” pod red. naukową ks. dr hab. Henryka Olszara prof. UŚ oraz dr Aleksandry Kłós-Skrzypczak z Wydziału Teologicznego UŚ.

Wyrażono nadzieję, że rozprawa ks. Szramka, będąca pierwszą tego rodzaju próbą analizy skomplikowanej sytuacji mieszkańców Górnego Śląska po plebiscycie i powstaniach, skomentowana i uzupełniona o wybrane recenzje, będzie w przestrzeni Panteonu Górn Śląskiego pouczająca i mobilizująca do służby ojcowiźnie, Ojczyźnie i Kościołowi. Podkreślono także walor edukacyjny i wychowawczy długo oczekiwanego „Leksykonu Panteonu Górn Śląskiego” zawierającego biogramy niemal 160 postaci znaczących dla Górnego Śląska w ostatnim stuleciu. Wyrażono nadzieję, że - trafiając zwłaszcza do rąk młodego pokolenia - przyczyni się do aktywnego uczestnictwa w kulturze, formacji intelektualnej, kształtowania właściwej hierarchii wartości, wrażliwości ludzkiej i artystycznej, poczucia własnej tożsamości oraz poszanowania tradycji i kultury.

2. W kontekście toczących się rozmów pomiędzy stroną rządową i związkową na temat przyszłości przemysłu wydobywczego i branż z nim związanych Rada Społeczna wskazała na aktualność przesłania zawartego w jej stanowisku pt. „O przyszłość Górnego Śląska” z 21 września 2020 roku. Potwierdzono, że „z wielu względów o charakterze globalnym, krajowym i regionalnym restrukturyzacja przemysłu węglowego przez jego wygaszanie wydaje się nieuchronna. Jednak w imię sprawiedliwości, solidarności i zrównoważonego rozwoju proces ten należy mocniej połączyć z procesem wsparcia dla gmin górniczych, tak aby miasta powstałe na węglu i dla węgla jako rekompensatę za ponoszone koszty i straty (także te ekologiczne) otrzymały postindustrialną infrastrukturę do wykorzystania na cele naukowe, edukacyjne, społeczne, kulturalne i komercyjne”. W związku z tym „restrukturyzacja górnictwa nie powinna być celem, lecz istotnym narzędziem i okazją do szerszej refleksji na przyszłością całego Śląska”. Ponownie podkreślono, że „restrukturyzacja regionu powinna być poprzedzona procesami inwestycyjnymi w nowe technologie, tworzeniem nowoczesnych centrów wzdłuż ciągów komunikacyjnych, wsparciem dla lokalnych inicjatyw, ułatwieniami administracyjnymi, aby kapitał ludzkiej przedsiębiorczości nie został zmarnowany, lecz pomnożony”.

3. Zwrócono uwagę, że wraz ze schyłkiem epoki węgla kamiennego na Górnym Śląsku, wokół którego przez ostatnie 200 lat budowana była tożsamość regionu, dokonuje się głęboka przemiana kulturowa, która dotyka także „kodu etycznego” jego mieszkańców, m.in. etosu sumiennej pracy, rzetelności, solidarności i wytrwałości w przeciwnościach oraz umiłowania rodziny i wiary. W nawiązaniu do tej obserwacji zapoznano się z wynikami badań finansowanych ze środków EIT Climate-KIC i zamieszczonych na portalu rybnik360.eu. Dotyczą one analizy semiotycznej rozmaitych znaków – tekstów kultury, dyskursu internetowego, kodów wizualnych, przedmiotów kultury materialnej i innych, które starają się prześledzić zmiany zachodzące w tych zjawiskach kulturowych. W raporcie z badań wyodrębnione zostały postawy i przekonania obecnie najpopularniejsze wśród członków społeczności, te, które tracą aktualność oraz te, które dopiero zaczynają zyskiwać na znaczeniu. W wyniku dyskusji zwrócono uwagę na znaczenie dwóch podmiotów życia społecznego, które odgrywają wyjątkową rolę w procesie etycznego formowania przyszłych pokoleń: są to rodzina i Kościół.

4. W odniesieniu do wspólnoty Kościoła Rada Społeczna zwróciła szczególną uwagę na trzy kwestie:

Pierwsza dotyczy znaczenia informacji zarówno wewnątrz Kościoła, jak i w jego komunikacji ze światem. Zwrócono uwagę na wagę spójności i jasności przekazu, która powinna wpływać i korygować stereotypowe i naznaczone uprzedzeniami opinie na jego temat.

Druga – odnosi się do obowiązkowych zajęć szkolnych z religii lub etyki. Rada poparła apel Arcybiskupa Metropolity, aby szkoła, której zadaniem jest integralne kształcenie i wychowywanie, wprowadzanie w kulturę i świat wartości, zapewniała każdemu uczniowi zapoznanie się z fundamentami zasad i zachowań etycznych niezbędnymi dla osiągnięcia dojrzałości osobowej i odpowiedzialności społecznej. Dzieci i młodzież nie uczęszczający na lekcje religii, nie powinny być pozbawione kształtowania etycznego, tj. przekazywania obiektywnych wartości i postaw etycznych. Natomiast dla rodziców chrześcijańskich udział w lekcjach religii stanowią realizację chrzcielnego zobowiązania względem dzieci do wychowania ich w wierze.

Trzecia – wskazuje na parafię, która - w myśl Instrukcji Kongregacji ds. Duchowieństwa „Nawrócenie duszpasterskie wspólnoty parafialnej w służbie misji ewangelizacyjnej Kościoła” (2020) - powinna być realną wspólnotą wierzących, „domem pośród domów”, „latarnią, która promieniuje światłem wiary, a tym samym spełnia najgłębsze i najprawdziwsze pragnienia serca człowieka, nadając sens i nadzieję życiu ludzi i rodzin”, „wspólnotą wspólnot” utrzymującą „kontakt z rodzinami i z życiem ludu”, „placówką misyjną” charakteryzującą się „przyjęciem, życiem modlitwy i ciszą, która pokrzepia ducha, a także sprawowaniem sakramentu pojednania i wrażliwością na potrzeby ubogich”.

5. W odniesieniu do rodziny Rada Społeczna omówiła ostatnie zmiany legislacyjne odnoszące się do ochrony życia dzieci nienarodzonych oraz ich szeroki kontekst społeczny. Zwrócono uwagę na kwestię odpowiedzialności polityków za stanowienie prawa chroniącego życie od poczęcia aż do naturalnej śmierci. Podkreślono konieczność zintensyfikowania działań formacyjnych, wymiany informacji oraz powstawania inicjatyw tworzących rzeczywistą alternatywę dla trudnych wyborów za życiem – tworzenie „atmosfery pomocy życiu”. Celem tych działań byłoby

uksztalowanie mentalności i postaw „pro life”, tj. ochrony i obrony życia podejmowanych nawet w sytuacjach, gdy prawo dopuszczałoby działania zmierzające do jego naruszenia. Podkreślono przy tym znaczenie szeroko pojętej profilaktyki i opieki świadczonej zarówno dzieciom nienarodzonym, jak i ich rodzicom, zwłaszcza matkom i bliskim. Postulowano, by reforma służby zdrowia rozpoczęła się od takich działań.

6. Rada Społeczna zauważyła, że przedłużająca się sytuacja społeczna związana z restrykcjami pandemicznymi domaga się podjęcia refleksji nad dalekosiężnymi działaniami społecznymi, gospodarczymi i duszpasterskimi zakładającymi nie tylko powrót do warunków przed pandemicznymi, lecz także trwanie obecnych ograniczeń, a nawet wariant zakładający ich zaostrzenie. Zgodzono się, że pandemia spowodowała także „wyostrzenie” charakteru dotychczasowych relacji i więzi, tj. tam, gdzie były one głębokie – spowodowała ich wzmocnienie, zaś tam, gdzie były słabe – osłabiła je jeszcze bardziej lub wręcz je zerwała. W związku z tym zaapelowano o działania na rzecz pomocy dla samopomocy - wzmocnienia troski o rodzinę, sąsiedztwo i parafię, młodzież, chorych, bezdomnych i pozostających na marginesie życia społecznego, aby w trudnym czasie ograniczeń tym bardziej zajaśniała prawda i piękno życia chrześcijańskich wspólnot.

Rada Społeczna przy Arcybiskupie Metropolicii Katowickim
Katowice, 08 lutego 2021